

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM
2018-05-15
Meddelad i Stockholm

Mål nr
4990-18

1

SÖKANDE

Hermods AB, 556044-0017

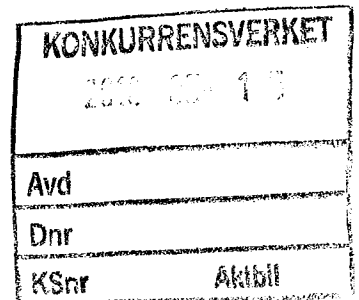
Ombud: Advokat Pontus Scherp och jurist Catarina Rivero Lira
Norburg & Scherp Advokatbyrå AB
Birger Jarls gatan 15
111 45 Stockholm

MOTPART

Järfälla kommun, 212000-0043
177 80 Järfälla

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Järfälla kommuns upphandling av Vuxenutbildning (dnr Kon 2017/92) får avslutas först sedan rättelse har skett genom ny anbudsutvärdering av anbudsområdena 2 och 3.

Dok.Id 969765

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt		

BAKGRUND

Järfälla kommun (kommunen) genomför en upphandling av Vuxenutbildning (dnr Kon 2017/92). Upphandlingen genomförs i form av ett förenklat förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Upphandlingen är uppdelad i olika anbudsområden. Varje anbudsområde ska offereras separat och kommer att utvärderas separat. För anbudsområde 2 kommer maximalt tre leverantörer tilldelas avtal och för anbudsområde 3 maximalt 2 leverantörer tilldelas avtal.

Kommunen har i punkten 1.12 Anbudets form i upphandlingsdokumentet ställt krav på att anbudet ska vara undertecknat av behörig anbudslämnare för företaget. I frågor och svar den 7 december 2017 har kommunen förtydligat att *"för att vara behörig anbudslämnare krävs det att man är behörig firmatecknare eller om man inte är behörig firmatecknare ska en fullmakt som styrker att man har rätt att teckna företaget bifogas anbudet. En undertecknad sanningsförsäkran ska alltid bifogas anbudet. Både Sanningsförsäkran och eventuell fullmakt kan bifogas under punkt 1.12"*.

Av utvärderingsrapport den 20 februari 2018 framgår att Hermods ABs anbud avseende anbudsområdena 2 och 3 har förkastats. Som skäl för att förkasta Hermods ABs anbud avseende anbudsområdena 2 och 3 angav kommunen *"Vid granskning av Anbudsgivare 7:s sanningsförsäkran under punkt 1.12 Anbudets form visar det sig att endast 1 ledamot har skrivit under sanningsförsäkran, men i bolagsordningen så krävs minst 2 underskrifter för att få teckna firman. Ingen fullmakt är bifogad. Vid fråga om förtydligande inkom en fullmakt utan giltighetsdatum och utan datum för underskrift vilket gjorde att giltighetsbedömning av fullmakten inte kunde göras. Därmed klarar inte Anbudsgivare 7 kravet på behörig firmatecknare"*.

Enligt tilldelningsbeslut den 20 februari 2018 har Competens Utbildning Sverige AB, Jensen Education School AB och Miroi AB tilldelats avtal för anbudsområde 2. Vidare har Yrkesakademin AB och Yrkesplugget Utbildning i Sverige AB tilldelats avtal för anbudsområde 3.

YRKANDEN M.M.

Hermods AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas avseende anbudsområdena 2 och 3, på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska ske varvid bolagets anbud ska beaktas. I andra hand yrkar bolaget att upphandlingen ska göras om såvitt avser anbudsområdena 2 och 3.

Till stöd för sin ansökan anför bolaget bl.a. följande. Kommunen har frångått det uppställda skall-kravet avseende behörig anbudslämnare samt uppställt nya skall-krav på att behörig firmatecknare ska framgå av bolagsregistret och att en fullmakt ska innehålla giltighetsdatum och datum för underskrift. Detta strider mot principerna om transparens och likabehandling. Under alla förhållanden är det oproportionerligt att förkasta bolagets anbud p.g.a. skall-kravet avseende behörig anbudslämnare inte skulle vara uppfyllt. Det är en avtalsrättslig nödvändighet att ett anbud avges av en behörig firmatecknare. Det uppställda skall-kravet är därmed överflödigt. Om bolagets anbud inte hade förkastats hade bolaget tilldelats avtal för anbudsområdena 2 och 3. Bolaget har således lidit eller riskerat att lida skada till följd av kommunens agerande.

Bolaget har på begäran av kommunen förklarat att [REDACTED] är behörig firmatecknare genom sin anställning. För säkerhets skull gav bolaget även in en skriftlig fullmakt i samband med förklaringen. Det har

inte uppställts något krav på att behörig firmatecknare ska vara den som anges som firmatecknare i bolagsregistret. Om kommunen avsett att behörig firmatecknare endast är den som anges i bolagsregistret skulle detta angivits i upphandlingsdokumentet. [REDACTED] som undertecknat sanningsförsäkran, är chef för vuxenutbildningsområdet inom AcadeMedia-koncernen för vilket bolaget ingår i. Som chef för vuxenutbildningen har [REDACTED] genom sin anställning, behörighet att lämna anbud för samtliga bolag inom AcadeMedia-koncernen. Av den skriftliga fullmakten framgår även att [REDACTED] har behörighet att bl.a. underteckna anbud för bolaget. Eftersom [REDACTED] är behörig firmatecknare genom sin anställning behövde en skriftlig fullmakt egentligen inte ges in. Som framgår av utvärderingsrapporten godkändes inte heller fullmakten. Det saknas dock formkrav för hur en fullmakt ska vara utformad. Det finns således inget krav på datering för att en fullmakt ska vara giltig. I upphandlingsdokumentet har det inte heller uppställts några krav på fullmaktens innehåll. Som utgångspunkt gäller en fullmakt till dess att den återkallas. Den ingivna fullmakten är således giltig även om den saknar giltighetsdatum och datum för underskrift.

Kommunen bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Grund för ingripande saknas. Den sanningsförsäkran som bolaget bifogat sitt anbud har enbart undertecknats av [REDACTED]. Bolagets firma tecknas emellertid av styrelsen eller två i förening av ledamöterna eller externa firmatecknare. Anledningen till att kommunen valde att inte godkände den ingivna fullmakten var bl.a. att fullmakten saknade datum, vilket gjorde det svårt för kommunen att avgöra om fullmakten var giltig, samt att [REDACTED] själv varit med och skrivit under fullmakten som skulle ge honom rätt att enskilt teckna bolaget.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

I mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om bolaget uppfyller upphandlingsdokumentets krav på undertecknande av behörig anbudslämnare för företaget.

När en upphandlande myndigheten endast har ställt krav på att ett anbud ska vara undertecknat av en behörig företrädare gäller enligt kammarrättspraxis allmänna civilrättsliga regler för att bedöma behörigheten. I sådana fall har det ansetts vara möjligt att en verkställande direktör, som del av den löpande förvaltningen, undertecknar ett anbud. Vidare kan en anställd genom sin ställning ha behörighet att avge anbud. I den mån en upphandlande myndig-

heten har uppställt högre krav, dvs. än att anbudet ska vara undertecknat av en behörig företrädare, gäller dock dessa regler. Krav kan t.ex. ställas att anbudet ska vara undertecknat av behörig firmatecknare och att om annan än firmatecknare undertecknar anbudet ska fullmakt för denne bifogas anbudet. Sådana krav har ansett vara förenliga med LOU (jfr Kammarrätten i Jönköpings domar i mål nr 3805-11, 1853-13 och 2488-13 samt Kammarrätten i Göteborgs domar i mål nr 5136-11 och 5882-12).

I frågor och svar den 7 december 2017 har kommunen förtydligat att det krävs att man är behörig firmatecknare för att vara behörig anbudslämnare samt att om man inte är behörig firmatecknare ska en fullmakt som styrker att man har rätt att teckna bolagets firma bifogas anbudet. Kommunen har *således ställt ett strängare krav* när det gäller undertecknandet av anbudet än att det ska vara undertecknat av behörig anbudslämnare. Enligt förvaltningsrättens bedömning är ett sådant krav förenligt med LOU. Det får även anses rimligt att ett sådant krav ställs för att bl.a. undvika tolkningsfrågor.

Förvaltningsrätten konstaterar här efter att lämnad sanningsförsäkran har undertecknats av [REDACTED], som är styrelseledamot i bolaget. Av bolagets registreringsbevis framgår att firman tecknas av styrelsen eller två i förening av ledamöterna eller externa firmatecknare. [REDACTED] är således inte ensam behörig firmatecknare hos bolaget. Till anbudet har emellertid även bifogats en fullmakt för [REDACTED] att för bolaget *”underteckna anbud samt alla andra i ärendet tillkommande handlingar samt förhandla och teckna avtal vid offentlig upphandling”*. Fullmakten har undertecknats av dels [REDACTED], dels [REDACTED] som också är styrelseledamot i bolaget.

Av kommunens utvärderingsrapport den 20 februari 2018 framgår att kommunen inte har godkänt ingiven fullmakt eftersom den saknat giltighetsdatum och datum för underskrift. Allmänna regler om fullmakt på förmög-

enhetens område återfinns i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, AvtL. Som utgångspunkt gäller en fullmakt till dess att den återkallas.

Förvaltningsrätten konstaterar att några särskilda formkrav för hur en fullmakt ska vara utformad i ett ärende av detta slag inte har uppställts i lag. Inte heller har det i upphandlingsdokumentet uppställts några särskilda krav på fullmaktens innehåll. Mot denna bakgrund och då det inte har kommit fram något annat som ger förvaltningsrätten anledning att ifrågasätta fullmaktens äkthet gör förvaltningsrätten bedömningen att [REDACTED] genom ingiven fullmakt, uppfyllt kravet på undertecknande av behörig anbudslämnare. Kommunens invändning att [REDACTED] delvis själv har utfärdat fullmakten föranleder ingen annan bedömning, eftersom [REDACTED] i förening med [REDACTED] haft rätt att teckna bolagets firma i egenskap av styrelseledamöter. Kommunen har därmed felaktigt förkastat bolagets anbud.

Genom att felaktigt förkasta bolagets anbud har kommunen brutit mot likabehandlingsprincipen i 4 kap. 1 § LOU. En förutsättning för ingripande enligt LOU är dock att kommunens överträdelse även har medfört att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada.

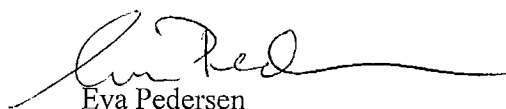
Bolaget har påstått att det skulle tilldelats avtal för anbudsområdena 2 och 3 om bolagets anbud inte hade förkastats. Av kommunens utvärderingsrapport den 20 februari 2018 framgår att bolaget erhöll 30 poäng i utvärderingen för anbudsområde 2 samt att Miroi AB, som tilldelats avtal för anbudsområde 2, endast erhöll 19 poäng. Vidare framgår att bolaget erhöll 30 poäng för anbudsområde 3 samt att Yrkesakademin AB och Yrkesplugget Utbildning i Sverige AB, som tilldelats avtal för anbudsområde 3, erhöll 27 respektive 0 poäng. Enligt förvaltningsrättens bedömning får bolaget därmed även anses

visat att det lidit skada. Det finns därför förutsättningar för ingripande enligt LOU.

Eftersom den konstaterade bristen inte rör upphandlingens konkurrens-
uppsökande skede är det tillräckligt att upphandlingen rättas i tillämpliga
delar. Ansökan om överprövning ska därför bifallas på så sätt att
upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts genom att ny
utvärdering av anbudsområdena 2 och 3 ska genomföras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i
bilaga (DV 3109/1A LOU).

Eva Pedersen

Rådman

Camilla Brizzi har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättsens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättsens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.